

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (judecător: C.Guzun)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători: L.Bulgac, S.Gîrbu, G.Dașchevici)

DECIZIE

12 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător:

judecători:

Valeriu Doagă

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari

Dumitru Visternicean

examinând recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Miron împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins cererile de apel declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 31 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 19 iulie 2016 Ion Miron a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești.

În motivarea acestei acțiuni, reclamantul a indicat că la 02 aprilie 2012 CPS Rîșcani a pornit împotriva sa urmărirea penală în baza art. 190 alin. (2) Cod Penal, iar procurorul în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău Ion Brînză a susținut urmărirea penală pornită de CPS Rîșcani.

În continuare, Ion Miron a susținut că în luna mai 2012 ofițerul de urmărire penală al CPS Rîșcani Djuraev A. a scris un raport pe numele procurorului Ion Brînză cu solicitarea de a înceta urmărirea penală pe numele reclamantului deoarece în acțiunile acestuia nu au fost întrunite elementele infracțiunii

prevăzute de art. 190 alin. (2) Cod Penal. Necătând la acest fapt, procurorul Ion Brînză nu a fost de acord și a ignorat nemotivat raportul legal al lui Djuraev A.

Potrivit reclamantului, la 12 iunie 2012 procurorul Procuraturii sect. Rîșcani mun. Chișinău Ion Brînză neavând nici o dovadă și nici o bănuială rezonabilă, în mod abuziv și cu rea-intenție, intenționat i-a înaintat reclamantului, ilegal, ordonanța de punere sub învinuire în baza art. 190 alin. (2) Cod Penal și ordonanța de aplicare a măsurii preventive - obligațiunea de a nu părăsi localitatea, iar la 19 iunie 2012 neavând careva probe în privința sa a expediat dosarul în Judecătoria sect. Rîșcani mun. Chișinău.

Ion Miron a subliniat că prin sentința din 12 decembrie 2013 a Judecătoriei sect. Rîșcani mun. Chișinău dânsul a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) Cod Penal pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și lipsa faptei infracțiunii.

Prin decizia din 16 iunie 2014 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul procurorului în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, Ion Brînză ca fiind nefondat, instanța de apel motivându-ți soluția prin faptul că prima instanță obiectiv și sub toate aspectele a examinat și apreciat probele administrate în cauză și corect a considerat că învinuirea înaintată reclamantului nu și-a găsit confirmare fiind bazată pe presupuneri, care nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare.

Prin decizia din 27 ianuarie 2015 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sîli Radu, casată decizia din 16 iunie 2014 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău în cauza penală în privința lui Ion Miron, cauza fiind remisă la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 23 septembrie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost admis din alte motive apelul declarat de către procurorul în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, Ion Brînză împotriva sentinței din 12 decembrie 2013 a Judecătoriei sect. Rîșcani mun. Chișinău, casată sentința și pronunțată o hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ion Miron a fost achitat de sub învinuire de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) Cod Penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin decizia din 06 iunie 2016 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul ordinar declarat de către de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vasile Bolduratu împotriva deciziei din 23 septembrie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău în cauza penală în privința lui Ion Miron.

Astfel, a menționat reclamantul că în urma acțiunilor ilicite și neîntemeiate intentate de către organele de urmărire penală, îndeosebi a procurorului Ion Brînză, a fost supus unor serii întregi de suferințe psihice și fizice, în perioada sus – indicată, pusă în pericol libertatea și securitatea sa, precum și, a fost privat de dreptul de a munci în această perioadă, dar și de dreptul la viață privată.

În opinia acestuia, conform Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 (publicată în M.O.

la 04 iunie 1998, Nr. 50-51, art. Nr: 359), dânsul are dreptul la repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma: tragerii ilegale la răspundere penală de către organele procuraturii, aplicării ilegale a măsurii preventive sub formă de declarație de a nu părăsi localitatea, efectuării ilegale în cadrul urmăririi penale a percheziției, ridicării ilegale a documentelor din oficiu. Prejudiciul moral i-a fost cauzat reclamantului și în urma aflării îndelungate cu statut de bănuț, învinuit și inculpat, examinării îndelungate a cauzei penale în judecată pe parcursul a mai bine de 4 ani.

Reclamantul a invocat că în rezultatul acțiunilor vădit ilegale și absurde ale procurorului Ion Brînză, i s-a adus pagubă morală considerabilă, i-a fost zdruncinată sănătatea, a fost scuipat în suflet, i-a fost călcată în picioare onoarea, cinstea și demnitatea profesională și omenească, a fost umilit și înjosit pe nedrept în cel mai brutal și cinic mod, și-a bătut joc de familia acestuia, a trecut printr-un chin sufletesc de nedescris fiind într-un stres și depresie permanentă, era speriat și îi era frică, deoarece procurorul Ion Brînză îl amenința cu închisoarea și în ședința de judecată a solicitat pentru reclamant o pedeapsă aspră de 5 ani și 6 luni privațiune de libertate cu ispășirea reală a pedepsei cu închisoare. Având obligațiunea de a nu părăsi localitatea, reclamantul nu a avut posibilitatea să plece peste hotare la sora sa Silvia, care locuiește în Ucraina, or. Kirovograd. Reieșind din aceste motive, consideră că gradul prejudiciului moral adus acestuia de organele de drept în urma acțiunilor ilicite este extrem de înalt și trebuie compensat la nivelul cel mai înalt la justa valoare într-o societate democratică.

Potrivit reclamantului, la aprecierea mărimii corecte a compensației morale în cazul său trebuie de luat în considerație că acesta a fost învinuit ilegal de comiterea unei infracțiuni grave, gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală, durata îndelungată a urmăririi penale precum și durata îndelungată a examinării cauzei penale în instanțele de judecată, locul în sistemul de valori al persoanei achitate, suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice, vârsta de pensionar, mărimea mică a pensiei de vârstă, măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate.

Ion Miron a solicitat încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său a prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală în sumă de 300000 lei.

Prin încheierea protocolară din 07 februarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admis demersul înaintat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova privind atragerea în calitate de intervenient accesoriu a Procuraturii Generale a Republicii Moldova, fiind dispusă atragerea Procuraturii Generale a Republicii Moldova în calitate de intervenient accesoriu în procesul civil sus – indicat.

Prin hotărârea din 31 mai 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Miron, fiind dispusă încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Ion Miron a prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la

răspunderea penală, în sumă de 10000 lei. În rest, pretențiile reclamantului privind încasarea prejudiciului moral au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova și menținută hotărârea din 31 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 20 aprilie 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 31 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei noi hotărâri, de respingere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului reprezentantul recurentului a indicat că decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău este neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece instanța de apel a interpretat în mod eronat legea, aplicând greșit normele de drept material, totodată dând o apreciere arbitrară probelor acumulate.

În acest context s-a menționat că instanța de apel neîntemeiat a menținut soluția primei instanțe în partea în care s-a dispus încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantului a prejudiciului moral acordat în sumă de 10 000 lei, or, Ministerul Justiției doar asigură reprezentarea statului în instanța de judecată, însă acțiunile sunt îndreptate împotriva statului și sumele cu titlu de compensație morală urmează a fi încasate din contul bugetului de stat.

Instanța de apel în motivare a recunoscut că Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a admis o eroare la emiterea hotărârii din 31 mai 2017, însă a lăsat-o fără remediere, astfel creându-se un precedent periculos, prin care s-ar admite astfel de situații când sumele atribuite cu titlu de compensație morală ar fi încasate nu din contul bugetului de stat, dar din contul bugetului Ministerului Justiției, ceea ce este inadmisibil, or după cum s-a menționat supra Ministerul doar asigură reprezentarea statului în acțiuni îndreptate împotriva Republicii Moldova.

În rezultat, instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, au examinat superficial circumstanțele cauzei, nu au intrat în esența litigiului și nu au apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâri neîntemeiate de admitere parțială a acțiunii, astfel fiindu-i încălcat în mod direct dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei (f.d.136-141).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 25 ianuarie 2018, însă data expedierii părților prin intermediul oficiului poștal și confirmare despre recepționarea acestora la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 20 aprilie 2018, se consideră depus în termen.

La 29 mai 2018 în adresa intimatului Ion Miron a fost expediată copia recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu înștiințarea despre necesitatea depunerii a referinței (f.d.145), însă intimatul nu și-a exercitat dreptul procedural și nu a depus referință în termenul stabilit de lege, motiv pentru care admisibilitatea recursului a fost examinată în lipsa acesteia.

Prin încheierea din 04 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova a fost considerat admisibil și fără a prejudicia fondul a fost dispusă judecarea acestuia de către completul din 5 judecători (f.d.152).

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul și de a modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

După cum denotă actele cauzei, la 02 aprilie 2012 în privința lui Ion Miron a fost intentată cauza penală în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pentru faptul că la sfârșitul lunii noiembrie 2011, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, creîndu-i condiții speciale în acest sens și cunoscînd cu certitudine că nu dispune de licență pentru prestarea serviciilor de avocat, a afișat pe ușa biroului nr.204 din sediul amplasat pe adresa str. xxxx, mun. xxxx, o plăcuță cu inscripțiile „Biroul de avocați Neron”, prin care crea o falsă reprezentare despre calitatea sa, profitînd de starea precară și condițiile de vulnerabilitate a cet. Coroi Nistor, conștientizînd că angajamentul asumat este irealizabil, sub pretextul reprezentării intereselor fiului acestuia, Coroi Vasile, care este persoană cu xxxx, exercitînd o influență psihică asupra conștiinței și voinței persoanei, cît și profitînd de încrederea acordată, în baza unor contracte formale și fictive cu privire la prestarea serviciilor juridice, pe parcursul a trei zile, prin înșelăciune și abuz de încredere, a dobîndit ilegal de la Coroi Nistor bani în sumă de 5000 lei, solicitînd de la ultimul în 2 aceleași scopuri și o sumă suplimentară de 300

euro, care nu i-a fost transmisă, pe motiv că onorariul și cerințele înaintate în raport cu serviciile promise purtau un caracter dubios, după care banii primiți i-a folosit în interese personale, fără a efectua careva acțiuni în scopul stabilit, iar la cerința persoanei de restituire a sumei, ultimul nu a recunoscut suma transmisă, invocând că a primit doar 150 lei pentru acordarea unor consultații juridice, eschivându-se prin diferite metode de la restituirea acesteia, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil în sumă de 5000 lei.

Ca urmare la 12 iunie 2012 procurorul Procuraturii sect. Rîșcani mun. Chișinău Ion Brînză i-a înaintat reclamantului ordonanța de punere sub învinuire în baza art. 190 alin. (2) Cod Penal și ordonanța de aplicare a măsurii preventive - obligațiunea de a nu părăsi localitatea, iar ulterior la 19 iunie 2012 a expediat pentru examinare dosarul în Judecătoria sect. Rîșcani mun. Chișinău.

La fel, s-a constatat că prin sentința din 12 decembrie 2013 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 16 iunie 2014 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, Miron Ion a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d.36-42), însă, prin decizia din 27 ianuarie 2015 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul ordinar declarat de procuror, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La adoptarea soluției date, instanța de recurs a conchis, că instanța de apel, menținând sentința de achitare în privința lui Ion Miron nu a dat apreciere obiectivă probelor cauzei, care în opinia procurorului, cert confirmă vinovăția inculpatului în cele incriminate, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, inclusiv și asupra temeiului că motivul achitării din descriptivul sentinței nu corespunde cu cel din dispozitivul sentinței, de unde rezultă că ambele instanțe de judecată nu au respectat prevederile art. art. 390, 394 alin. (3) Cod de procedură penală, privind alcătuirea părții descriptive și dispozitive a hotărârii (f.d.28-30).

După o nouă rejudecare a cauzei penale, prin decizia din 23 septembrie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost admis din alte motive apelul procurorului, casată sentința din 12 decembrie 2013 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ion Miron a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

La adoptarea soluției date, instanța de apel a reținut, că prima instanță la pronunțarea sentinței corect a stabilit, că circumstanțele de fapt și de drept demonstrează că inculpatul urmează a fi achitat, însă în partea descriptivă a sentinței a indicat eronat temeiul achitării ca fiind lipsa faptei infracțiunii, deși Ion Miron urma să fie achitat din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d.43-52).

Ulterior, prin decizia din 06 iunie 2016 a Curții Supreme de Justiție recursul ordinar declarat de către de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău împotriva deciziei din 23 septembrie 2015 a Colegiului penal al

Curții de Apel Chișinău în cauza penală în privința lui Ion Miron a fost considerat inadmisibil (f.d.3-16).

Din considerentul că după cum invocă reclamantul, în urma acțiunilor ilicite și neîntemeiate intentate de către organele de urmărire penală, îndeosebi a procurorului Ion Brînză, a fost supus unor serii întregi de suferințe psihice și fizice, în perioada sus – indicată, pusă în pericol libertatea și securitatea sa, precum și, a fost privat de dreptul de a munci în această perioadă, dar și de dreptul la viață privată, în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 a depus prezenta acțiune în judecată, solicitând încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său a prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală în sumă de 300000 lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță s-a pronunțat în favoarea temeiniciei acțiunii și admiterii parțiale a acesteia, dispunând încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Ion Miron a prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Soluția dată de prima instanță a fost menținută și de către instanța de apel.

În susținerea concluziilor sale, instanțele de judecată au invocat prevederile art. 6 lit. a) și art. 3 alin. (2) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, reținând în acest sens că dreptul la repararea prejudiciului în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, condiție ce se atestă în prezenta speță.

În consecință, instanțele au conchis că Ion Miron fiind învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal a fost achitat prin decizia irevocabilă din 23 septembrie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, circumstanțe care acordă dreptul de a pretinde despăgubiri în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Aici, Colegiul judiciar consideră oportun de a reitera în prezenta speță prevederile art. 6 lit. a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, care statuează expres că, dreptul la repararea prejudiciului apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare.

Raportând norma legală enunțată la circumstanțele speței deduse judecății, instanța de recurs reține că instanțele ierarhic inferioare corect au concluzionat despre temeinicia motivelor ce-i acordă lui Ion Miron posibilitatea de a-și valorifica dreptul său la acțiune în temeiul prevăzut de prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, precum și de art. art. 1405, 1422, 1423 Cod civil. Or, prin

decizia irevocabilă din 23 septembrie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, dânsul a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin prisma prevederilor art. 3 alin. (1) lit. a) și alin. (2) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Prevederi similare se regăsesc și în art. 1405 alin. (1) Cod civil.

Potrivit normei enunțate, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

În temeiul dispozițiilor legale citate se instituie obligația generală a statului de a repara persoanele fizice prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În conformitate cu art. 11 alin. (1) și (3) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă, caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei, durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată, natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice, măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate, durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral. În conformitate cu art. 219 alin. (4) Codul de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea

speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Aici instanța va remarca și faptul că, prejudiciul moral constituie o formă distinctă a prejudiciului civil care declanșează răspunderea delictuală.

Conform art. 1422 alin. (3) Cod civil, reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

În accepțiunea art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate, caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Materialul probator anexat la actele cauzei denotă incontestabil faptul că, reclamantului – intimat Ion Miron i-au fost cauzate suferințele psihice, prin faptul că a fost atras la răspundere penală pentru săvârșirea unei infracțiuni grave și pentru care legea penală la momentul incriminării prevedea pedeapsa cu închisoare pe un termen de până la 6 ani.

De altfel, suferințele psihice suportate de Ion Miron se manifestă și prin faptul că acesta a fost atras la răspundere penală pentru acțiuni în care nu s-a constatat că fapta inculpatului întrunește elementele infracțiunii.

La caz, este cert și faptul că reclamantul în perioada 02 aprilie 2012 (data intentării cauzei penale în privința sa) și până la 06 iunie 2016 (data când decizia din 23 septembrie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, prin care dânsul a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii a devenit irevocabilă) a fost supus unor serii întregi de suferințe psihice și fizice, în perioada sus – indicată, fiind pusă în pericol libertatea și securitatea sa.

În această ordine de idei, instanțele de judecată ierarhic inferioare corect au constatat faptul că, acțiunile ilicite comise de organele de urmărire penală i-au afectat imaginația și demnitatea dânsului.

În asemenea împrejurări și ținând cont de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, de statutul social al persoanei și de faptul că reclamantului Ion Miron i-au fost încălcate drepturile constituționale, ce au dus atingere demnității umane, fiind supus unor acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești, manifestate prin atragerea ilegală la răspundere penală și imixtiunea nejustificată în viața intimă, Colegiul judiciar consideră justă concluzia instanțelor de judecată privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, care este reală și rezonabilă în măsură de a atenua suferințele psihice cauzate reclamantului – intimat Ion

Miron, care a avut de suferit unele frustrări, incertitudini și neliniști pe tot parcursul acestei perioade.

Argumentul recurentului Ministerul Justiției al Republicii Moldova precum că, instanțele de judecată greșit au apreciat cuantumul prejudiciului moral și nu au argumentat și justificat suma încasată, poartă caracter declarativ și nu poate servi temei de admitere a recursului în această parte, or, instanțele de judecată ierarhic inferioare au determinat mărimea compensației pentru prejudiciu moral în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție intimatului în corespundere cu prevederile art. 1423 Cod civil.

Totodată, instanță de recurs conchide că, deși instanță de apel temeinic a ajuns la concluzia legalității soluției primei instanțe în partea dispunerii încasării prejudiciului moral, însă a lăsat fără nici o atenție faptul că în dispozitivul hotărârii greșit s-a indică faptul că prejudiciul moral urmează să fie încasat din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, or, această sumă urmează a fi încasată nu de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ci din bugetul de stat, gestionat de către Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

Astfel, pentru acestea observații și având în susținere dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, care indică că cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare, iar organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției, hotărârile instanțelor ierarhic inferioare în partea încasării prejudiciului moral din contul Ministerului Justiției urmează a fi modificate cu încasarea prejudiciului moral în beneficiul lui Ion Miron din contul bugetului de stat, gestionat de către Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, motiv din care în acest sens, hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel urmează a fi modificate.

Or, potrivit art. 13¹ alin. (2) – (4) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, instanța de judecată prezintă din oficiu titlul executoriu, emis în baza hotărârii judecătorești definitive, spre executare Ministerului Justiției și informează părțile despre acest fapt. La solicitarea Ministerului Justiției, creditorul prezintă, în termen de 5 zile, datele bancare necesare pentru executarea titlului executoriu. Titlul executoriu, eliberat în baza hotărârii definitive, poate fi prezentat spre executare Ministerului Justiției și de către creditor, cu anexarea datelor bancare necesare, în vederea efectuării transferului. În decurs de 10 zile din data prezentării titlului executoriu, eliberat în baza hotărârii judecătorești definitive, Ministerul Justiției remite Ministerului Finanțelor titlul executoriu, împreună cu hotărârile judecătorești emise pe cauza respectivă, și datele bancare ale creditorului. Titlul executoriu se va executa de către Ministerul Finanțelor,

în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Distinct de cele relatate și având în vedere faptul că circumstanțele cauzei au fost constatate de către instanțele de judecată, verificarea suplimentară a cărorva dovezi nefiind necesară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al RM și de a modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sub aspectele sus-enunțate. În rest, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe urmează a fi menținute.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se modifică decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 31 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Miron împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, după cum urmează:

Se încasează din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Ion Miron suma de 10 000 (zece mii) lei – cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 31 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari

Dumitru Visternicean